

ที่ มท ๐๘๒๐.๓/๗๖๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง การหรือการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนนทบุรี ที่ นบ ๐๐๒๓.๓/๑๖๗๘ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตามที่จังหวัดนนทบุรีได้หารือเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจ้างเหมาบริการจัดการผักตบชวาหรือใช้จ้างงบประมาณเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และน้ำมันเชื้อเพลิง ในการกำจัดผักตบชวาในคู คลอง ที่มีอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ชลประทานจังหวัดหรือกรมเจ้าท่า เพื่อดำเนินการกำจัดผักตบชวาในคู คลอง ที่มีอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ บัญญัติให้ "การจัดซื้อจัดจ้าง" หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และ "งานบริการ" หมายความว่า งานจ้างบริการ งานจ้างเหมาบริการ งานจ้างทำของและการรับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่ไม่หมายความรวมถึงการจ้างลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ การรับขนในการเดินทางไปราชการหรือไปปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ งานจ้างที่ปรึกษา งานจ้างออกแบบ หรือควบคุมงานก่อสร้าง และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่หารือหากข้อเท็จจริงปรากฏว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหามลพิษในคู คลอง ที่มีได้อยู่ในความรับผิดชอบและได้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการจ้างเหมาบริการเอกชนที่เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาดำเนินงานนั้นได้ โดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎกระทรวงและประกาศที่เกี่ยวข้อง โดยให้เบิกจ่ายค่าจ้างเหมาบริการจากหมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ

๒. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๖ กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลในการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๗ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

/ดังนั้น...

ดังนั้น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจึงสามารถบำรุงรักษาทางน้ำ เช่น การกำจัดผักตบชวาเพื่อรักษาความสะอาดของทางน้ำและเกิดความสะดวกในการใช้ทางน้ำในการสัญจร

สำหรับประเด็นที่เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจะไปดำเนินการบำรุงรักษาทางน้ำ ที่หน่วยงานอื่นดูแลอยู่นั้น กระทรวงมหาดไทยได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรณีที่เทศบาลเมืองกำแพงเพชรจะไปดำเนินการกำจัดวัชพืชในแม่น้ำปิงไว้ สรุปได้ว่า การกำจัดวัชพืชและทำลายสิ่งกีดขวางทางน้ำในแม่น้ำปิงเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าท่า ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแลรักษา และขุดลอกร่องน้ำ ทางเดินเรือ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๓ กำหนดว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล กล่าวคือ ตาม (๑) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๐ กำหนดว่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล กล่าวคือ ตาม (๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๑๖ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง กล่าวคือ ตาม (๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ และพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐ วรรคสอง กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แกะไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลง ร่องน้ำ ทางเดินเรือ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งหยุดกระทำการดังกล่าว ดังนั้น เทศบาลเมืองกำแพงเพชรจึงมีอำนาจหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางน้ำ ซึ่งรวมถึงการกำจัดวัชพืชในแม่น้ำปิงด้วย แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังกล่าว กล่าวคือ หากเทศบาลเมืองกำแพงเพชรจะไปขุดลอก ทำลายสิ่งกีดขวางทางน้ำในแม่น้ำปิง ตามมาตรา ๑๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า เสียก่อน อีกทั้งเทศบาลเมืองกำแพงเพชรต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะทางการคลังของเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและในภารกิจที่กระทำ ไม่ดำเนินการซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและดำเนินการอยู่แล้ว และต้องดำเนินการเฉพาะในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

สำหรับกรณีคูคลองซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานนั้น พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๑๗ กำหนดว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทาน อันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น ดังนั้น เทศบาลจึงสามารถดำเนินการดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน เช่น กำจัดผักตบชวาได้ โดยไม่ให้เกิดความเสียหายแก่คันคลองชลประทานนั้น และคำนึงถึงความเหมาะสมกับฐานะทางการคลังของเทศบาล ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและในภารกิจที่กระทำ ไม่ดำเนินการ

/ซ้ำซ้อน...

ข้าพชนั้กับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบและดำเนินการอยู่แล้วเช่นเดียวกัน สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล หากจะไปดำเนินการกำจัดวัชพืชเพื่อประโยชน์ในการรักษาทางน้ำซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ก็ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานดังกล่าวที่มีหน้าที่ดูแลทางน้ำนั้นเสียก่อน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายขุนประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ

โทร. ๐๒๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓ โทรสาร ๐๒๒๔๑๒๐๖๖

ผู้ประสานงาน : นายพีรวิทย์ พงศ์สุรชีวิน โทร ๐๘๑-๔๐๓-๕๖๘๓